

”Vedon” tuoja

Teksti: Miki Äikäs | Kuvat: LaxClub

Lohimiehen vakiovarustukseen kuuluu monesti iso kasa siimoja...

Markkinat pullistelevat mitä erilaisempia ampupäitä; Skandi-skagit-switch- ja mitä kaikkea. Minä putosin tuosta nimikeltä jo kauan sitten. Yritän seurata kehitystä, mutta mitään todella käänteentekeviä siimoja ei kuitenkaan markkinoille ole viime vuosina tippunut. Syy yksinkertaisuudessaan taitaa olla siinä, että eihän tuollaista siimaa voi kai edes mitenkään käänteentekeväksi tehdä.

Ehkäpä suurin muuttuja mielestäni on ollut siimojen uppoamisluokkien muuttuminen perinteisestä yksi- tai kaksiosaisuudestaan kolmi- ja jopa neliosaisiksi. Upposiimat ovatkin kehittyneet hyvään suuntaan, kun puhutaan niiden käsiteltävyydestä ja heitettävyydestä.

Yritänkin tässä seuraavassa paneutua hieman erilaisten siimojen, lähinnä kaksikäätisten ampumapäiden käyttötarkoituksiin, ja ennen kaikkea siihen, miten ja millaisissa pooleissa ja tilanteissa itse siimani valitsen.

Kalassa minua kiinnostaa kalan – siis lohen – saanti, ei heittäminen itsessään, ja keskivertoheittäjänä en liiemmästi lähde ruotimaan siimojen heitto-ominaisuuksia, vaan lähinnä sitä, millä kriteerillä minkäkinlaiseen veteen siiman valitsen.

TOTTA KAI JOKAISELLA MEILLÄ ON ns. lempisiimamme, joiden nimeen vannomme. Toinen heittää pelkkää kellua, toinen pelkkää uppoa, ja kolmas surffaa sillä välillä kokeillen kaikenlaista löytämättä sitä oikeaa siimaa, joka perhon kuljettaa kalalle suoden Ahdin antimen.

OLEN MONESSA YHTEYDESSÄ SANONUT, että Lifländerin Jarin vanha totuus siitä, että siimat kalastavat, pitääkin mielestäni edelleen hyvin paikkansa. Eli siis; siima on se yhdysside perhoon, jolla me kuljetamme perhon oletetun kalan luo. Harvoin

voimme suoraan kontrolloida perhoa, mutta siimaa voimme.

Siima on siis tärkein työkalumme onnistuneessa kalastuksessa, totta kai perhon ohella.

Pyhä kolminaisuus voisi olla; sijoittautuminen – oikea siima – oikea perho.

Ja tietysti lohipeitevesi.

POOLEISTA VOISIN TODETAA SEIKAN, joka on monesti osoittautunut paikkansa pitäväksi; on aktiivisia pooleja, joissa kala veden virtaamasta tai korkeudesta riippumatta ottaa helposti perhoon. Sitten on pooleja, joissa on kaloja aina, mutta ne eivät aktivoitu. Itse uskon siihen, että kun perho tarjotaan oikealla syvyydellä ja oikealla vauhdilla näistäkin pooleista saadaan kaloja.

KAUDEN ALKAESSA esim. Skotlannissa keväällä tai kesäkuulla Norjassa, puhumme alkukauden kalastuksesta. Kesästä riippuen voi jo kauden alussa olla ”normaali” vesi, mutta meidän hypoteettisessa tapauksessamme kuvittelemme kauden alkuun korkean ja kylmän veden.

Itse kuljetan yleensä tällöin kahta settiä mukaani. Toisessa vavassa on ylempänä kulkeva siima ja toisessa yleensä synkempi siima paksua vettä varten. Itse olen sitä mieltä, että veden lämpö ei ole ratkaisevin tekijä kalan ottiin, vaan se, että virtaamasta riippuen saamme perhon vietyä kalalle niin, että se joutuu kohtaamaan perhon omalla mukavuusalueellaan.

Repassa kulkee kauden alussa yleensä montakin siimaa, joita sitten vaihtelen paikan mukaan.

Perhoja en hirveästi vaihtelee, koska koen, että alkukaudesta siiman valinta, tietysti hyvän paikan ohella, on huomattavasti tärkeämpi tekijä kuin perhon jatkuva vaihtaminen. Totta kai vaihdan perhon jos näen, että jollain kaverilla nakertaa joka laskulla tiettyyn malliin.

Omat kokemukset kuitenkin puoltavat alkukaudesta siiman valinnan tärkeyttä, yhdistettynä tietysti pooliin, jossa saamme aikaiseksi tuon kuuluisan ja niin mystisen ”Vedon”.

Veto, jolla tarkoitetaan siis siiman kulkua virrassa niin, että kalastaja tuntee vavan ja siiman välityksellä paketin kulkevan ”kireällä”, ja uivan hyvin. Vedolla on monta muuttujaa, kuten virran luonne, erilaiset siimat, heiton kulma jne. Veto ei aina synny vain poikkivirtaan tehdystä heitosta ja swingissä kulkevasta uitosta, vaan se voi löytyä esimerkiksi siiman roikkuessa virrassa miltei suorana kun kalastaja pitkällä vavalla pitää siima vain paikallaan virran päällä.

Siis tämä taianomainen Veto on mielestäni hyvässä poolissa itsestäänselvyys. Joissain pooleissa vetoa ei löydy oikeastaan millään siimalla luonnostaan, ja ne kaverit, jotka osaavat itse tehdä liikettä siimaan, saavat usein näistä onkimattomista paikoista kaloja.

YLEENSÄ KALAT KULKEVAT PIENISSÄ PARTEISSA, ja isojakin kulkee seassa aina. Itse pidän pooleista, joissa kalastus alkukaudesta on ”inhimillistä”, ja yletön kahlaaminen ei ole välttämätöntä. Kahlaaminen on perusteltua, tärkeää ja tarkoituksen mukaista oikean sijoittautumisen nimissä, mutta tässä iässä eturauhanen on jo kovilla muutenkin, joten jäinen vesi ei houkuttele. Silti kahlaan mikäli kalan saanti sen vaatii.

ALKUKAUDESTA POOLIT ovat luonteestaan riippumatta enemmän tai vähemmän running-pooleja ja kalat eivät jää niihin pitkäksi aikaa. Joessa voi tuolloin ollakin yllättäviä paikkoja, joista menevän kalan tavoittaa. Tietysti tunnetut, hyvät ottipaikat ovat helpompia kalastajille.

KAUDEN EDETESSÄ, ja vesien lämmitessä ja laskiessa normaalitasolle, on kala selvästi aktiivisempi ja se hakee perhon selvästi mukavuusalueensa ulkopuoleltakin.

Tällöin siimat yleensä kevenevät, ja poolien muuttaessa muotoaan ja virtaamaansa myös siiman valintakriteeri muuttuu.

Hyviä siimoja

Älkää lukeko tätä kuin Raamattua, sillä erilaisissa pooleissa siimojen käyttö tietenkin vaihtelee. Joissain väliveden siimat ottavat pohjaan heti, toisissa ne kulkevat välivedessä. Oman järjen käyttö sallittu ja jopa suotavaa.

PINNASSA KULKEVAT: Triple D kellu-int-2 ja kellu-hoover, Naru kellu-inter, vanha clear-inter Ace, skagitit kevyillä kärjillä (jos näistä pitää).

VÄLIVEDEN SIIMOJA: Triple D Hoover-int-3, inter-2-4 ja 1-3-5, Naru 1-3, Rion 3-5

KUNNON UPOT: vanhat grainisiimat, kuten 750 ja 900, Guiden PT 4-5, 5-6, 6-7. Myös Loomiksen Native Run -sarjassa löytyy muutama lyhyt ”hohdin”.

Monissa tapauksissa upposiimojen tuoman vauhdin hillintä muuttuu pinnassa tai heti pinnan alla kulkevaan vauhdikkaaseen siimaan.

Kuitenkin monesti myös upposiima tuottaa tulosta mikäli poolin luonne on upponarulle otollinen. Tässäkin tapauksessa kannattaa huomioida poolin pintavirran nopeus, tai paremmin paksuus, koska monissa pooleissa lohi ei yksinkertaisesti hae perhoa pinnasta. Johtuneeko se pintaveden vauhdista vai mistä, mutta kokemuksen myötä oppii katsomaan vettä erilaisin kriteerein.

Haluan korostaa, että upposiimoilla kalastus ei minulle ole missään nimessä kivien kääntelyä, vaan järkevän vauhdin löytämistä erilaisissa pooleissa.

Normaaliveden kalastuksen suola onkin minusta juuri se, että moni ”paskan” olinen pooli saattaakin kätkeä halukkaita lohia kunhan oikea väylä perhon tarjontaan löytyy. Esimerkiksi monet leveät niskat, jotka näyttävät mitättömän tasaisilta ovatkin monesti pintasiimalle liian kovavirtaisia vaikka mielestämme siima kulkee sopivaa vauhtia. Joskus – aika useinkin – olen saanut tuollaisesta paikasta lohien upposiimalla, jolla voin tavallaan laahata perhoa sen jäämättä pohjaan. Tällainen siima on Lindenin Pepen minulle tekemä taikakalu, jolla tuota laahaamista voi hyvin harrastaa.

Suurimman osa normaaliveden kalastuksesta suoritan kuitenkin siimalla jossa on kellurunko ja uppoava kärki. Yleensä heitän siimaa jossa on Clear-interkärki ja toinen mielisiimois-tani on Guiden TD kellu-int-kakkonen.

Pintasiimaa heitän harvoin. Voisin jopa sanoa, että kahdenkäden vavalla en koskaan. Yhdenkäden kepillä kylläkin.

Jälleen suurin valintakriteeri siimalle on se Veto. Normaallivedellä Veto on selvästi helpompi saada tai löytää tuollaisella kevyellä siimalla.

Jälleen kerran haluan korostaa, että poolin syvyys tai vedenlämpö ei ratkaise siiman valintaa, vaan virtaaman voimakkuus ja se, että siima vetää uiton loppuun asti. Joissain pooleissa veto tulee paremmin ylempää, joissain syvemmältä.

LOPPUKAUDESTA SIIMAN VALINTAKRITEERI onkin jo hieman monisäikeisempi. Nimittäin omiin kokemuksiin nojaten tuollon ison kalan saa päiväsaikaan ottamaan kun perhon vie aivan sen eteen, eli pohjan tuntumaan. Sellaisen siiman löytäminen joka kuljettaa perhon alas tappamatta kuitenkaan uintia on lottovoitto.

Monet poolit ovat kuitenkin matalalla vedellä niin hidasvirtaisia, että upposiiman käyttö on lähes mahdotonta.

Yleensä itse käytän loppukaudesta 14-jalkaista vapaa ja clear/int -kärkistä kellusiimaa, johon saatan liittää kirkkaan polyn. Kalastaminen voi olla herkkää myös pitkällä vavalla, ja ainakin poolit joissa itse ongin ovat yksinkertaisesti helpompia pidemmällä vavalla.

Jos kuitenkin löytää poolin jossa upposiimaa on hyvä käyttää, ja jos vielä tietää, että alueella seisoo isoja kaloja, voin vilpittömästi suositella pohjan tuntumassa ongintaa.

Olen saanut vanhoja isoja lohia elokuulla pohjan tuntumasta pienillä oranssiin viittavilla perhoilla, kuten Ally’s Shrimpillä.

Penkanlaidan loppuliuku, jossa matalammallakin vedellä upposiimat pelaavat hyvin.

Kosken alusta, syvä penkan laita ja loppuliuku

Mikäli poolissa on reilusti vettä ja virtaama voimakas, valintani on yleensä aluksi siima jolla toivon pääseväni pintavirran läpi väliveteen. Tällaisiä hyviä siimoja ovat esimerkiksi Triple D int-2-4 ja 1-3-5.

Näihin kun liittää hieman pidemmän perukkeen ja sopivan kulman tuovalla heitolla antaa siimalle aikaa kulkea virrassa, kalan tavoittaa usein uiton loppuvaiheilla.

Monesti vedenlämmön salliessa sama pooli voi korkeallakin vedellä pelata hienosti esim. interillä.

Kuvan kaltaisessa poolis-sa on vettä syvimmillään n. 4 metriä, ja poolin yläpää antaa kaloja selvästi pinnemmasta kun taas alapäässä suosin upposiimoja.

Mikäli tällaisessä poolissa haluaa mennä oikeasti syvälle, lyhyt 750- tai 900-graininen on silloin paikallaan.

Myös virtaaman karaktääri suosii ampumapäitä, koska sen saa hyvin kulkemaan virrassa kuin uistimen.

VEDEN LASKIESSA, JA VIRTAMAN HIDASTUESSA kesän edetessä ns. välimallin veteen, alapäässä lievä upposiima ui mielestäni paremmin kuin pinnassa kulkeva. Pintaan tulee eri voimakkuuksilla kulkevia juonteita, ja koen, että pintarunkoinen siima ei kulje ”Vedossa”, mutta upponarulla saan vedon tunteen paremmin.

Tällöin esimerkiksi puhdas intteri tai ykköskakkonen toi-

mii tällaisessa vedessä hyvin. Myös Triple D-sarjan kellu-hoover toimii. Moni varmasti mietti eroaako tuollainen hoover paljoakaan pintasiimasta, mutta uinti- ja uitto-ominaisuuksiltaan se eroaa selvästi.

Kesän edetessä ja veden pudotessa heitän kellu-intterillä. Yritän heittää siiman kauas, ja antaa sen oieta keskivirtaan, koska kala käsitykseni mukaan kulkee normaalivedellä keskivirran alla rannan jäädessä liian melloksi vedeksi. Korkealla vedellä kala tulee rannempana, jolloin siiman oikaisu aivan omaan rantaan on tärkeää.

Monet kalat on näin saatu ylös.

ELOKUULLA VEDEN OLLESSA ALHAALLA pinta-inter on oikea valinta. Heitto poikkivirtaan, antaa virran oikaista siiman, pieni odotus, ja se, että ei ota siima hulluna sisään vaan lypsää uiton loppuun saakka. Monesti kala roikkuu perhon perässä ja ottaa vasta kun perho virran sivussa tekee jonkun yllättävän liikkeen.

Monesti ongin poolin yläpään syvälle kahlanneena, ja siimana on miltei poikkeuksetta pinta-inter. Siima pysyy hienosti virrassa, ja uittaa perhoa koko ajan.

Alempana nousen rantaan, ja usein vaihdan vapaan jossa on upposiima. Tämä monien harrastama tapa onkia erilaisia paikkoja on hyvä ja tehokas. Totta kai kalan voi saada mistä vain, mutta nämä ovat minun käsityksiäni tällaisesta paikasta.

Klassinen nousupooli

Tämä pooli on taas klassinen nousupooli jossa kala ei viihdy kuin hetken. Lievä sisäkurvi kosken alla jossa on hieno virranlaite. Tämä pooli ei juurikaan säilö kalaa, mutta pysäyttää nousukalan, ja se on helppo tästä saada.

Tätä poolia en kalasta kuin pinta-intterillä, koska olen huomannut, että kala seisoo ja ottaa hyvin pieneltä alueelta. Monet kalat olen saanut siten, että siima on pitänyt perhoa hieman pidempään virran laidassa ja kellurunkoisella siimalla tämä onnistuu hyvin. Upponaru alkaa ottamaan liian nopeasti pohjaan. Muutenkin, veden sahatessa edestakaisin sateiden aikana poolin luonne ei juurikaan muutu ja kala ottaa yleensä samalta kohdalta, joskin hieman rannempaa.

Klassiset kosken alustat kannattaa aloittaa riittävän ylhäältä, koska monesti kala on ylös lähtiessään aivan matalassa kovan virran alla hetken ennen kuin siirtyy ylös.

Pintarunkoinen siima, jossa on clear-inter-kärki, on tällaisessa paikassa lyömätön peli. Minusta paras kyseisen mallinen onkisiima on vanha Vissun Ace.

Tässä poolissa ei kannata kahlata lainkaan, koska ottikohdassa vettä on vain reilu metri ja kohta on lähellä rannaa. Mikäli paikalla on itseseen, on paras heittää aluksi muutamalla heitolla ottikohta ja vasta sen jälkeen aloittaa poolin varsinainen läpiheittäminen. Näin saadaan yllä-

tysetu säilytettyä.

Monesti tällainen pooli kalastetaan aivan liian hitaasti. Kala näkee perhon kirkkaassa vedessä jo kaukaa, ja kun aloitamme poolin yläpäästä ja tuleamme askel/heitto-tahdilla, kala ehtii jo tottua perhoon. Heitto ja reilusti alaspäin on hyvä taktiikka.

Kala tarttunut ja väsytyks käynnissä.

Lähellä parasta ottikohtaa, jossa virrat vedenalaisen kivikon jälkeen virrat kohtaavat.

Iso lohi kiinni.

Seisovan kalan pooli

Tämä pooli hoituu parhaiten kellu-intterillä, tai lievällä upposiimalla. Tässä poolissa kaksi virtaa yhtyy ja tällaiset poolit yleensä säilövät kalaa läpi kauden. Keskellä virtaa kulkee kivisärkkä, jonka molemmin puolin kalat ovat. Yleensä "meidän" rannalta saa tuoreita kaloja, kun taas vastarannan puoli säilöo vanhempia kaloja. Siinä kohta, missä pooli syvenee virtojen yhtymäkohdassa makaa yleensä aktiivinen kala. Vaikka kohdassa on vettä reilusti, kala ei ole syvässä. Sen saa ottamaan perhon helpommin pinnasta, ja tällöin juuri tuollainen pinta-inter pelaa hienosti.

Poolin alapää on syvä Pahta, josta olen saanut jokusen kalan elokuulla ihan lypsämällä. Tylsää, joskin tehokasta. Tällöin pinnassa kulkeva siima on hyvä, koska se antaa enemmän aikaa lypsämiselle.

Kalan tarttuessa niskalta kannattaa varautua juoksukilpaan kalan mennessä koskeen.

Niska

Tämä on tyypillinen hieman tylsä, tasaisen oloinen, leveä niska. Se kuitenkin pysäyttää kalan, ja tulvien muokatessa pohjaa joinain vuosina, se antaa hyvinkin kalaa. Alkukaudesta selkeä upponaru, esim. I-2-4 toimii hyvin ja myöhemmin kesällä juuri edellä puhuttu laahaussiima pelaa tässä hienosti. Tietysti myös normaalilla intterillä homma kyllä hoituu.

Tällainen paikka on kuitenkin kalastuksellisesti monimuotoinen. Monet niskat ovat ”herkkiä”, mutta tällainen leveä, vauhdikas niska antaa mielestäni anteeksi aika paljonkin.

Normaalisti kala tulee vastarannan laidasta ylös, ja niskalla kieppaa omalle rannalle. Niska-alue on hankala onkia korkealla vedellä, koska siinä joutuu heittämään pitkälle syvälle kahlanneena ja kevyellä siimalla uittoon ei saa hillintää. Upposiima antaa aikaa perholle kulkea.

Veden laskiessa kalastus niskalla helpottuu, koska kahlainen ulos on helpompaa ja siima ui hitaammin.

Viime kaudella tulva oli muokannut pohjaa niin, että kala jäikin alkukaudesta vastarannan puolelle. Kauden edetessä tilanne tasottui ja kala kulki taas myös omaa rantaa.

Tästä kun kala ottaa, kannattaa varautua pieneen spurttiin.

Niskalta saatu komea naaraslohi.

Tässä poolissa kannattaa ja täytyy kahlata saadakseen siiman uimaan oikein.

Pooli parhaimmillaan

Tämä pooli on hieno, klassinen suurlohi-pooli. Tähän pooliin mennessä on mahdollisuus vaikka minkäkokoiseen loheen.

Tämän poolin hienous on siinä, että oikeastaan kaikilla veden korkeuksilla se antaa kalaa kaikenlaisilla siimoilla joilla poolissa voi ylipäättään kalastaa. Tämä pooli on erittäin aktiivinen.

Yleensä heitän tässä pinta-intteriä, mutta olen saanut monta isoa lohta upposiimoilla. Veto on erittäin hyvä kaikilla siimoilla, ja jos saisin valita yhden lohipeoloin jota saisin kalastaa kyllästymiseen saakka, se olisi tämä.

Syvyyttä poolin virransivussa on normaalivedellä noin 1,5–2 metriä, ja kala on aktiivinen kaikilla tasoilla.

Upea pooli.

MONET POOLIT NORJAN JOILLA ovat tällaisten kaltaisia. Lohimies valitsee usein siiman sen heitettävyyden mukaan, ja totta kai se on ehkä tärkein kriteeri. Mutta joskus siima, joka ei välttämättä ole niin hyvä heitolleen voikin toimia virrassa loistavasti. Ennakkoluuloton kokeilu erilaisilla siimoilla eri paikoissa ja eri vedenkorkeuksilla voi pelastaa lohilon.

TÄHÄN LOPPUUN TOTEAN, että millä tahansa siimalla ja perholalla voi saada lohen, kunhan siimaa ja perhoaan vedessä lilluttaa. Monesti teemme asioista liian vaikeita, ja vaikka edellä mainitut seikat saattavat tuntua joistakin hankalilta, oman tyylin löytäminen niin siimoissa, vavoissa, keloissa ja ennen kaikkea kalastuksessa on se juttu jolla niitä lohio alkaa tonttiin tippumaan.

Turha hifistely pois jokivarresta, ja kun muistaa, että ei lataa itselleen turhia paineita kalan saantiin ja osaa nauttia nuotion loimusta ja reissussa olemisesta. Ja silloin, kun vavat ja siimat sopivat heittäjälle kuin nenä päähän, on kalastus vain yksink

